

го возраста в г. Киеве и определены статистически значимые факторы, влияющие на выбор отдельных форм оказания медицинской помощи больным данной возрастной категории.

Усовершенствование оказания медицинской помощи больным пожилого возраста путем развития стационарзамещающих форм обеспечит основу для дальнейшей реализации стационарной и стационарзамещающей медицинской помощи, повышение ее эффективности и оптимизации согласно потребностям людей старших возрастных групп в качественной и доступной медицинской помощи.

A.S. Gudarenko, V.V. Chaikovska
**MEDICAL CARE PROVISION FOR ELDERLY
POPULATION IN A BIG TOWN**

Key words: elderly patients, domestic and day center forms of medical service.

The analysis of development of provision of domestic and day center forms of medical service for elderly patients in a big town (Kiev) has been made. Significant factors in terms of prognostication that influence the choice of definite forms of domestic and day center forms of medical service for given age category of patients have been assessed. Improvement of medical care provision for elderly patients via development of domestic and day center forms of medical service create basis for further rationalization of in-patient hospital and domestic/day center forms of medical service, increase its effectiveness and optimization relative elderly people's needs in high-quality and accessible medical servicing.

МАТЕРІАЛИ КОНФЕРЕНЦІЇ

ІМУНІТЕТ. «ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ОЗДОРОВЛЕННЯ. НАРОДНА І НЕТРАДИЦІЙНА МЕДИЦИНА.»

- **А.М. Зволінська, доц. каф. ортопед. стоматол. та ортодонт.**
С.І. Дорошенко, д.мед.н., проф., зав. каф. ортопед. стоматол. та ортодонт.
- *Київський медичний університет Української асоціації народної медицини*

СТАН ДУХОВНОСТІ, ІНТЕЛЕКТУ ТА СВІТОГЛЯДУ У СТУДЕНТІВ СТОМАТОЛОГІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ КМУ УАНМ

Молоді люди, які обрали своєю професією стоматологію чи іншу медичну спеціальність, вже на 2-3 курсі стикаються з проблемами взаємовідносин лікаря та хворого. Студенти потрапляють в атмосферу лікарського колективу і рік - за - за роком стають учасниками складних проблем, які виникають перед лікарем на прийомі та у спілкуванні.

Саме деонтологія - «наука о должном» - вчить орієнтуватися у колі різних медичних проблем. Основне завдання її - виховувати морально - етичні і психологічні правила у ланці «пацієнт - лікар - колектив».

Змінювались епохи, економічні і соціальні умови, але завжди для лікаря був головним принцип - боротися за життя та здоров'я пацієнта.

Щоб ефективно впроваджувати цей принципи у життя, варто вже у вищій школі поєднувати з одного боку - навчально-професійну, з другого - виховну роботу.

На сучасному етапі, як правило, виховання зводиться до масових заходів (КВК, художня самодіяльність, урочисті свята). Але, як виявляється, цього замало. Професорсько-викладацький колектив університету піклується в основному про професійну підготовку студентів до майбутньої роботи лікаря. Але поряд з цим необхідно розвивати людські якості (терпіння, милосердя, співчуття до чужого болю), а також - розширювати його інтелект через пізнання мистецтва, літератури тощо.

Академік Білібін А.Ф. у середині ХХ ст. відмітив, що між науково-технічною революцією, душевністю, між розумом та серцем з'явилася щілина. З'явилось нове значення принципу «лікар - апарат для дослідження - хворий». Небезпечно, коли за масою аналізів і досліджень план лікування доведений до аб-

сурду, і може зникнути той, задля кого все планувалося, тобто, пацієнт.

Деонтологічні аспекти, зокрема в стоматології, належать від типу естетичного відношення пацієнта до своєї зовнішності і лікаря - до зовнішності пацієнта. За Йозефон (1965) існують 4 типи людей з різним сприйняттям своєї зовнішності:

- зі зниженим естетичним сприйняттям;
- з нормальним сприйняттям своєї зовнішності;
- з гіпертрофованим естетичним сприйняттям;
- з спотвореним естетичним сприйняттям - це особи,

для яких орієнтиром слугує як еталон досконалості зовнішність артистів, відомих діячів тощо.

Щоб визначити, до якого типу відноситься пацієнт, студент, молодий лікар - фахівець повинен мати певний інтелектуальний багаж знань з різних галузей науки, мистецтва. Медицина (від індуїстського - «мед» - середина, міра) не тільки наука, але й мистецтво. Недаремно кожен лікар мав право лікувати, маючи ступінь бакалавра. На посади в університетах призначалися переважно лікарі, які вчилися або пройшли стажування в університетах Європи. Лікар володів, як мінімум, однією - двома іноземними європейськими мовами.

З метою визначення відношення студента до своєї майбутньої професії, а також ступінь його інтелекту до позапрофесійної діяльності, ми провели анкетування студентів 5 курсу медичного університету УАНМ. Серед перших було запитання щодо вибору професії лікаря - стоматолога: 41% опитаних вказали на те, що на їх вибір вплинула порада батьків; 7% - обрали цю професію через те, що в їх сім'ї вже були лікарі, в тому числі і стоматологи. Більше того, деякі студенти вважають себе

Біологія та фармація

учасниками династій лікарів. 20% студентів самі обрали свою професію. А от вплив засобів масової інформації та друзів був дуже незначним. Мабуть потрібно більш активно говорити про нашу професію.

На питання, що є пріоритетним у професійній діяльності майбутнього лікаря - фахівця, близько 64% студентів вказали на отримання морального задоволення від того, що вони зможуть надавати допомогу хворим з стоматологічними проблемами. 34% опитаних надають значення матеріальному достатку у майбутньому.

Велике значення мають критерії відбору абітурієнтів за спеціальністю стоматологія. Щоб стати балериною, артистом, співакою, художником тощо, потрібно мати відповідні здібності, талант до обраної професії. І цього вимагає комісія (авторитетне журі). А обираючи стоматологію, як майбутню професію, також потрібно було б визначити здібності, схильність до цієї професії.

Донедавна іспит на професійну придатність з точки розу наявності чи відсутності художнього смаку проводився серед абітурієнтів - зубних техніків. Було б цікаво ознайомитися з результатами такого іспиту. І як це вплинуло на вибір майбутньої професії? Чи варто провадити цей тест при відборі лікарів - стоматологів та інших спеціалістів у медичній галузі.

Дані опитування учнів 8-10 класів (Сук І.С. 1984) свідчать про те, що 60% не обрали б майбутньої професії - стоматологію. Але це дані 30 - річної давнини. Варто було б отримати результати опитування цього контингенту (учнів 8-10 класів) сьогодні.

Близько 43% опитаних студентів підкреслили необхідність постійно удосконалювати свою професійну майстерність через відвідування семінарів, мастер-класів. 20% вважають необхідним і важливим набувати теоретичні знання у повному обсязі, а 29% - практичні навички вже в університеті. Між тим, лише два студенти з опитаних заявили про своє бажання презентувати свої наукові розробки, результати роботи на з'їздах, конференціях та в наукових журналах.

Дехто мабуть пам'ятає, що до вступу в медичні вузи надавали перевагу абітурієнтам, які попередньо працювали санітаркою або медсестрою у клініках 1-2 роки. Це серйозне випробування майбутньому лікарю. Таке випробування дозволяло б виявити у молодій людині такі якості, як милосердя, терпіння, сердечність та відповідність майбутній професії. Однак, вищенаведені якості мабуть не варто розвивати у тих, у кого їх немає. Це так звані «зайві люди» у медицині. Можливо, варто відраховувати їх вже з молодших курсів? Адже потім позбавити диплома спеціаліста безсердечного, брутального не можна, бо відсутня така стаття у законодавстві.

Дані опитування свідчать про те, що студенти усвідомлюють важливість професійної досконалості (65%) вже на 5 курсі. Добре, що такі якості, як безкорисливість, милосердя та терпіння ще є в душах наших молодих колег, хоч і не так часто проявляються.

Окрім отримання задоволення від результатів своєї професійної діяльності, нам хотілося б дізнатися про формування світогляду, інтелекту студентів.

Прийом щоденно великої кількості пацієнтів негативно впливає на самопочуття лікаря. У зарубіжній літературі є термін - «отруєння людьми», іншими словами, перевтома фізична

і психічна, що впливає на відношення між лікарем і пацієнтом. Необхідний відпочинок, відповідна організація праці.

Мистецтво гармонізує життя лікаря. Дарвін вважав, що втрата смаку до мистецтва - це втрата щастя, інтелекту і згасання інтересу до життя.

Як часто відвідують студенти і молоді фахівці - стоматологи театр, виставки, концерти? 23% опитаних відвідують театр 1 раз на місяць, 1 раз у квартал та у півріччя - 25%, 11% студентів відвідують театр лише напередодні свят.

Приємно, що студенти періодично читають класичну, вітчизняну і зарубіжну літературу.

41% опитаних щодня читає періодичну пресу. Близько 22% - надають перевагу історичній літературі. А 20% опитаних зовсім не мають часу на читання літератури та преси щодня.

Опитані назвали прізвища поетів, письменників, серед яких Пушкін, Чехов, Хемінгуей, Булгаков, Тютюнник, Скворода, Гоголь, Шекспір, Котляревський, Екзюпері, Симоненко, Достоевський; художників: Пікассо, Айвазовський, Далі, Ван Гог та інших.

58% студентів знаходять час і для занять спортом.

27% опитаних надають перевагу такому виду спорту, як легка атлетика, 9% - важкій атлетиці. Третина студентів щоденно проводить ранкову зарядку і відвідує басейн.

Прикладом для формування особистості в 79% випадків студенти вважають свою сім'ю. Проте для 13% опитаних студентів ніхто не є прикладом і це насторожує.

Таке коротке бліц - опитування студентів дає нам уявлення про духовний світ студентів 2012 року.

У нашому повідомленні ми торкнулися такої делікатної теми, як формування особистості лікаря. Хотілося, щоб майбутній фахівець, медичний працівник - лікар, медична сестра - запам'ятали із студентських років, що бути особистістю - значить не посылатися тільки на соціальні негаразди, а брати на себе наслідки своїх вчинків, мінімізувати їх негативний вплив, щоденно працювати над удосконаленням своєї духовності, інтелекту формуванням здорового способу життя.

У цьому студентам необхідна допомога викладача, як наставника. Викладач, вихователь, він же й у першу чергу повинен бути вихованим, освіченим професійно та інтелектуально. Він має користуватися повагою серед студентів і колег.

Перші кроки студента важкі. Студенти перших курсів вузу - все ще діти. Мабуть, знову варто впровадити якусь виховну годину. Замало одних тільки зустрічей, клубів по інтересах і не тільки професійних. Вакуум духовний потрібно заповнювати.

Вдома студента виховує сім'я, у вузі на його світогляд впливають товариші та викладачі. Чи ж відповідають саме викладачі сучасним вимогам вихователя? Сам викладач дає приклад для того, що йому, інколи не довіряють, бо студентам він радить не палити, а сам палить, не пити горілку, а сам вживає її, не вживати нецензурних виразів, а сам говорить суржилом тощо.

Тому важливо, щоб викладач - вихователь відповідав своєму призначенню і допомагав своїм вихованцям стати особистістю у кращому розумінні цього слова і сам слугував прикладом у досягненні цієї благородної мети.